

Wstęp do językoznawstwa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Wstęp do językoznawstwa
Kod przedmiotu	09.3-WH-FRMP-WJZ-Ć-S14_genCZ4IE
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia / Filologia francuska z drugim językiem romańskim
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2017/2018

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr Ewa Tichoniuk-Wawrowicz

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nadrzędnym zadaniem przedmiotu jest wprowadzenie studentów w obszar podstawowych zagadnień językoznawczych w celu nabycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia językoznawczego, poprzez:

- zapoznanie się ze statusem językoznawstwa stosowanego oraz z aparatem pojęciowym, komponentami i metodologią badań;
- przyswojenie bazowych pojęć z zakresu: fonologii, morfologii, składni, słownictwa;
- prześledzenie specyfiki języka w działaniu;
- umiejscowienie językoznawstwa wśród innych nauk;
- rozpoznanie różnych dyscyplin językoznawczych.

Wymagania wstępne

Brak.

Zakres tematyczny

1. Językoznawstwo a inne nauki
  - humanistyka i cechy nauk humanistycznych
  - nauki nomotetyczne, idiograficzne, normatywne (aksjologiczne)
  - dyscypliny językoznawcze:
    - językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne
    - językoznawstwo synchroniczne i diachroniczne
    - językoznawstwo konfrontatywne
    - zewn.: etnolingwistyka, psycholingwistyka, socjolingwistyka
    - pragmatyka jęz.
2. Język jako system znaków na tle innych systemów znakowych
  - pojęcie znaku
  - pojęcie języka naturalnego
  - cechy istotne języka naturalnego
  - hierarchiczna budowa języka
  - system a użycie systemu (jego granice)
3. Język w działaniu
  - akt komunikacji
  - funkcje języka i wypowiedzi
  - akty mowy (asertywy, dyrektywy, komisyy, ekspresywy, deklaratywy)
  - pośrednie i bezpośrednie, teoria implikatur
  - tekst, wypowiedź, dyskurs – tekstologia, analiza dyskursu
  - funkcje tekstu
  - budowa systemu językowego: podziały językoznawstwa
4. Podsystem fonologiczny
  - fonetyka a fonologia

- głoska a fonem
  - typy opozycji fonologicznych i ich neutralizacje
  - koartykulacja (antycypacja, perseweracja, upodobnienia wewnątrz- i międzywyrazowe) + procesy koartykulacyjne
  - samogłoska, spółgłoska, spółgłoska sylabiczna
  - prozodia (akcent, intonacja, iloczas)
  - transkrypcja a transliteracja
5. Podsystem morfologiczny.
- morf, morfem, alomorf
  - typy morfemów (swobodne i związane)
  - fleksja, flektyw
  - kategorie gramatyczne imienne i werbalne
  - podziały części mowy
6. Podsystem składniowy
- zdanie jako podstawowa jednostka składniowa
  - schematy zdaniowe
  - rodzaje wypowiedzi werbalnych i niewerbalnych
  - temat a remat
  - części zdania
  - zdania złożone parataktyczne i hipotaktyczne
7. Podsystem leksykalny
- leksykologia, leksykografia
  - wyraz, leksem, lemma
  - klasy funkcjonalne leksemów
  - charakterystyka części mowy
8. Struktura semantyczna słownictwa
- semantyka, etymologia
  - onomazjologia a semazjologia
  - struktura semantyczna słownictwa (pola semantyczne)
  - rozwój semantyczny wyrazu
  - stosunki systemowe w leksyce
9. Słowotwórstwo i frazeologia
- relacje semantyczne między leksemami: polisemia, homonimia, synonimia, antonimia (enantiosemia, komplementarność, konwersja), hiponimia, hiperonimia, kohiponimia
  - mechanizmy nazwotwórcze (derywacja, kalki, zapożyczenia)
  - łączliwość wyrazów
  - frazeologizmy (frazy, zwroty, wyrażenia), kolokacje, idiomy
  - frazematyka
10. Językoznawstwo historyczne
- zmiana językowa
  - metody badań diachronicznych
  - pokrewieństwo językowe
  - prajęzyk
  - wyodrębnianie jęz. słowiańskich i romańskich z wcześniejszych wspólnot językowych
11. Językoznawstwo typologiczne
- najważniejsze grupy jęz. świata
  - typologia fonologiczna (np. języki samogłoskowe i spółgłoskowe)
  - typologia syntaktyczna (języki koncentryczne/inkorporujące i ekscentryczne; pozycyjne i niepozycyjne, SVO, SOV, VSO...)
  - typologia morfologiczna (fleksyjne, aglutynacyjne, izolujące, inkorporacyjne)
12. Językoznawstwo kulturowe
- różnice w zakresie
  - znaczeń zgramatyzalizowanych
  - sposobach liczenia
  - kategoryzacjach świata
  - kulturowe ukształtowanie pojęć i uwarunkowanie aktów mowy
  - uniwersalizm językowy
  - hipoteza Sapira-Whorfa (prawo relatywizmu językowego)

Metody kształcenia

Pogadanka, wykład konwersatoryjny, opis wyjaśniający, projekt (prezentacja multimedialna).

Efekty kształcenia i metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia

Opis efektu	Symbol efektywności	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	---------------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi pozyskiwać informacje z różnych źródeł, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać we właściwy sposób.	<ul style="list-style-type: none"> • KN1_U01 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • projekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia
Student dysponuje wiedzą o miejscu, znaczeniu i specyfice językoznawstwa w naukach humanistycznych oraz uporządkowaną wiedzą ogólną, obejmującą terminologię i metodologię z zakresu nauk filologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • KN1_W01 • KN1_W02 • KN1_W03 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • projekt • test 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia
Ma usystematyzowaną wiedzę na temat języka polskiego i francuskiego oraz świadomość złożonej natury języków, a także historycznej zmienności jego znaczeń.	<ul style="list-style-type: none"> • KN1_W04 • KN1_W10 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • odpowiedź ustna • test 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia
Posiada podstawową umiejętność posługiwania się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu językoznawstwa.	<ul style="list-style-type: none"> • KN1_U04 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • projekt • test 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia
Potrafi pracować w grupie, odgrywając w niej różne role i kierować małym zespołem, przyjmując odpowiedzialność za efekty jego pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • KN1_K02 • KN1_K03 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie na ocenę: na podstawie obecności i aktywności na zajęciach (w tym prezentacja) oraz końcowego sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

Obciążenie pracą

Obciążenie pracą	Studia stacjonarne (w godz.)	Studia niestacjonarne (w godz.)
Godziny kontaktowe (udział w zajęciach; konsultacjach; egzaminie, itp.)	30	-
Samodzielna praca studenta (przygotowanie do: zajęć, kolokwium, egzaminu; studiowanie literatury przygotowanie: pracy pisemnej, projektu, prezentacji, raportu, wystąpienia; itp.)	20	-
Łącznie	50	-
Punkty ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Zajęcia z udziałem nauczyciela akademickiego	1	-
Zajęcia bez udziału nauczyciela akademickiego	1	-
Łącznie	2	-

Literatura podstawowa

1. Renata Grzegorzczkova, *Wstęp do językoznawstwa*, PWN, Warszawa 2008.
2. Czesław Lachur, *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2004.
3. John Lyons, *Wstęp do językoznawstwa*, tłum. Krzysztof Bogacki, PWN, Warszawa 1979.

Literatura uzupełniająca

1. Christian Baylon, Paul Fabre, *Initiation à la linguistique - Cours et applications corrigés*, Armand Colin, Paris 2005.
2. Jacek Fisiak, *Wstęp do współczesnych teorii lingwistycznych*, WSiP, Warszawa 1985.
3. Jean-Marie Klinkenberg, *Des langues romanes: Introduction aux études de linguistique romane*, De Boeck Supérieur, Bruxelles 1999.
4. Marina Yaguello, *Alice au pays du langage. Pour comprendre la linguistique*, Seuil, Paris 1981.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Witold Kowalski (ostatnia modyfikacja: 20-04-2017 15:45)